

Els comtes-reis catalans

Alfons II El Benigne (IV d'Aragó)

El fill gran de Jaume II el Just, l'infant Jaume, era l'hereu de la corona catalano-aragonesa. Aquest, però, després de donar mostres de feblesa mental renuncià a la successió i es féu monjo. Per tant, passà a heretar el seu germà Alfons.

Alfons III, ha passat a la història amb el sobrenom del «Benigne», degut a la seva falta de caràcter i poca personalitat. Es casà en primer lloc amb la dama Teresa d'Entença, que li donà el fill: Pere. Morta aquella, el comte-rei contragué noves núpcies amb la infanta Elionor de Castella. Fruits d'aquest matrimoni en foren diversos fills.

Elionor, deixà veure de seguida que tenia un caràcter ambiciós i altiu. Va fer els impossibles per aconseguir del seu marit que donés terres i ciutats als seus fills, deixant de banda al fillastre Pere. Aquesta ambició arribà fins el punt que el «Benigne» concedís al seu fill Ferran, gran part del regne de València. Els valencians, però, no hi estigueren d'acord, i enviaren al rei un representant anomenat Guillem de Vina-

tea, per a dir-li que estaven disposats a morir, però també a matar, per tal de no ésser separats de la corona catalana. Aleshores (segons escriu J. E. Martínez-Ferrando, en la «Història dels catalans», volum tercer, pàgina 1.138), Alfons III va dir a la seva muller: «Ah, reina, això volfeu sentir?» Ella, plorosa d'ira, replicà aleshores: «¡Señor, no consentiría esto el rey de Castilla, hermano nuestro, que no los degollase a todos!» I fou quan el Benigne li respongué: «Reina, reina, el nostre poble és franc i no és així subjugat com és el poble de Castella; car ells tenen a Nos com a Senyor, i Nos a ells com a bons vassalls i companys.» No cal dir que el rei revocà aquelles donacions contràries a la unitat de la corona.

Quan arribaren els darrers dies de la seva vida, la reina Elionor l'abandonà fugint a Castella. Alfons el Benigne, moria el 25 de gener de 1336, en el Palau Reial Major de Barcelona.

Pere III El Cerimoniós (IV d'Aragó)

Aquest rei, de poca estatura però enèrgic i de gran caràcter, fou un monarca de gran visió política. Tenia per costum portar sempre un petit punyal al cinyell. Per això se'l coneix també com el del «punyalet». El seu regnat no fou pas fàcil, doncs estigué pràcticament en contínues lluites contra els castellans, contra els moros o contra la noblesa. En aquesta època es declarà a Catalunya la tristement famosa «peste negra», que acabarà amb un daltabaix demogràfic molt considerable. El Cerimoniós, home culte i refinat, veritable poeta i escriptor, ens ha deixat la seva «crònica».

Poc després de prendre les regnes del poder, el nostre rei s'hagué d'ajuntar amb els castellans per a lluitar contra els benimerins que des d'Àfrica, volien invadir la Península. L'esquadra catalana es situà a l'Estret de Gibraltar mentre les tropes de terra castellanes i portugueses guanyaven als invasors la batalla del «Salado». Corria l'any 1340. Posteriorment, sorgiren uns desacords entre Pere III el del Punyalet i l'afavorida noblesa d'Aragó, que acabà amb la batalla d'Èpila, l'any 1348, on els defensors de la Unió Aragonesa foren sub-

jugats al poder reial. Aleshores el Cerimoniós, amb aquell punyalet que sempre duia, estripà el pergamí del «Privilegi General».

El nostre rei volia recuperar per a la corona les terres de Múrcia, poblades ja de catalans. Mentrestant, a Castella hi regnava Pere el Cruel, home sense escrúpols, que va encendre la flama d'una guerra entre Castella i Catalunya que duraria tretze anys. És aquesta la coneguda «guerra dels dos Peres». El germà bastard del rei castellà, Enric de Trastàmara, que volia apoderar-se del tron s'alià amb el català amb la condició que un cop fos rei, cediria les terres murcianes a la corona catalano-aragonesa. Però la veritat és que quan el de Trastàmara regí els destins de Castella, ignorà la paraula empenyorada amb Pere III negant-se rotundament a entregar Múrcia. Això fou el motiu d'una altra guerra entre les dues grans potències peninsulars, que acabà signant-se la pau en la que s'acordava que Enric de Trastàmara pagaria al rei català cent vuitanta mil florins en concepte de despeses de guerra.

El Cerimoniós moria a Barcelona el 5 de gener de 1387.

COVASA
CONSTRUCCIONES DEL VALLÈS, S.A.
 SANTA EULALIA DE RONSANA
 TELEFONO 52 (BARCELONA)

Les desear Feliz Navidad y próspero Año Nuevo